

Aktywność obywatela. Organizacje pozarządowe.

Tomasz A. Winiarczyk

1

STOWARZYSZENIA

2

podstawa prawna

- **Art. 58 Konstytucji.**
  1. **Każdemu zapewnia się wolność zrzeszania się.**
  2. **Zakazane są zrzeszenia, których cel lub działalność są sprzeczne z Konstytucją lub ustawą. O odmowie rejestracji lub zakazie działania takiego zrzeszenia orzeka sąd.**
  3. **Ustawa określa rodzaje zrzeszeń podlegających sądowej rejestracji, tryb tej rejestracji oraz formy nadzoru nad tymi zrzeszeniami.**

- **USTAWA z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach**

3

art. 2

1. **Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych.**
2. **Stowarzyszenie samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności.**
3. **Stowarzyszenie opiera działalność na pracy społecznej swoich członków. Do prowadzenia swych spraw stowarzyszenie może zatrudniać pracowników, w tym swoich członków.**

4

art. 3

- 1. Prawo tworzenia stowarzyszeń przysługuje obywatelom polskim mającym pełną zdolność do czynności prawnych i nie pozbawionym praw publicznych.**
- 2. Małoletni w wieku od 16 do 18 lat, którzy mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych, mogą należeć do stowarzyszeń i korzystać z czynnego i biernego prawa wyborczego, z tym że w składzie zarządu stowarzyszenia większość muszą stanowić osoby o pełnej zdolności do czynności prawnych.**
- 3. Małoletni poniżej 16 lat mogą, za zgodą przedstawicieli ustawowych, należeć do stowarzyszeń według zasad określonych w ich statutach, bez prawa udziału w głosowaniu na walnych zebraniach członków oraz bez korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego do władz stowarzyszenia. Jeżeli jednak jednostka organizacyjna stowarzyszenia zrzesza wyłącznie małoletnich, mogą oni wybierać i być wybierani do władz tej jednostki.**

5

art. 6

- 1. Tworzenie stowarzyszeń przyjmujących zasadę bezwzględnego posłuszeństwa ich członków wobec władz stowarzyszenia jest zakazane.**
- 2. Nikogo nie wolno zmuszać do udziału w stowarzyszeniu lub ograniczać jego prawa do wystąpienia ze stowarzyszenia. Nikt nie może ponosić ujemnych następstw z powodu przynależności do stowarzyszenia albo pozostawania poza nim.**

6

rejestr i nadzór

- Stowarzyszenie podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, o ile przepis ustawy nie stanowi inaczej.
- Nadzór nad działalnością stowarzyszeń należy do:
  - ◆ 1) wojewody właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia – w zakresie nadzoru nad działalnością stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego,
  - ◆ 2) starosty właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia – w zakresie nadzoru nad innymi niż wymienione w pkt 1 stowarzyszeniami – zwanych dalej „organami nadzorującymi”.
- Przepisy ustawy nie naruszają uprawnień prokuratora wynikających z innych ustaw.

7

tworzenie

- Osoby w liczbie co najmniej siedmiu, zamierzające założyć stowarzyszenie,
  - ◆ uchwalają statut stowarzyszenia oraz
  - ◆ wybierają:
    - ★ komitet założycielski albo
    - ★ władze stowarzyszenia.

8

art. 11

1. **Najwyższą władzą stowarzyszenia jest walne zebranie członków. W sprawach, w których statut nie określa właściwości władz stowarzyszenia, podejmowanie uchwał należy do walnego zebrania członków.**
2. **Statut może przewidywać zamiast walnego zebrania członków zebranie delegatów lub zastąpienie walnego zebrania członków zebraniem delegatów, jeżeli liczba członków przekroczy określoną w statucie wielkość. W takich przypadkach statut określa zasady wyboru delegatów i czas trwania ich kadencji.**
3. **Stowarzyszenie jest obowiązane posiadać zarząd i organ kontroli wewnętrznej.**

9

art. 12

1. **Zarząd składa wniosek o wpis stowarzyszenia do Krajowego Rejestru Sądowego wraz ze statutem, listą założycieli, zawierającą imiona i nazwiska, datę i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania oraz własnoręczne podpisy założycieli, protokołem z wyboru władz stowarzyszenia oraz adresem siedziby stowarzyszenia.**
2. **Wniosek, o którym mowa w ust. 1, podpisują wszyscy członkowie zarządu.**

10

wniosek o rejestrację w KRS

załączniki

- statut stowarzyszenia
- lista członków założycieli
- protokół z zebrania założycielskiego
- uchwały z zebrania założycielskiego (o powołaniu stowarzyszenia; o przyjęciu statutu; o wyborze zarządu i wyborze komisji rewizyjnej)

W KRS, tak jak inne stowarzyszenia, rejestrują się kluby sportowe prowadzące działalność gospodarczą.

Do ewidencji starosty, a nie do KRS, wpisują się kluby sportowe nieprowadzące działalności gospodarczej i uczniowskie kluby sportowe.

Stowarzyszenie z działalnością gospodarczą – dodatkowo formularz KRS-WM.

koszt rejestracji w KRS

0 zł
stowarzyszenie bez działalności gospodarczej

600 zł
stowarzyszenie rejestrujące działalność gospodarczą

rejestracja

rozpatrzenie wniosku o rejestrację

średnio
1-1,5
miesiąca

KRS w ciągu 7 dni wysyła pismo w sprawie rejestracji, może prosić o dodatkowe dokumenty, co przedłuża rejestrację.

UWAGA:
Razem z numerem KRS, dostajesz numery: REGON, NIP. Nie musisz już po nie iść do innych urzędów.

- Sąd rejestrowy wydaje postanowienie o wpisie stowarzyszenia do Krajowego Rejestru Sądowego po stwierdzeniu, że jego statut jest zgodny z przepisami prawa i założyciele spełniają wymagania określone ustawą.
- Sąd rejestrowy przed wydaniem postanowienia o wpisie, jeżeli uzna za niezbędne dokonanie dodatkowych ustaleń, wyznacza w tym celu posiedzenie wyjaśniające.
- Sąd rejestrowy oddala wniosek o wpis stowarzyszenia do Krajowego Rejestru Sądowego, jeżeli nie spełnia ono warunków określonych w przepisach prawa.

osobowość prawna

- **Stowarzyszenie uzyskuje osobowość prawną i może rozpocząć działalność z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.**

13

majątek

Art. 33.

- 1. Majątek stowarzyszenia powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku stowarzyszenia oraz z ofiarności publicznej.**
- 2. Stowarzyszenie, z zachowaniem obowiązujących przepisów, może przyjmować darowizny, spadki i zapisy oraz korzystać z ofiarności publicznej.**

Art. 34.

Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą, według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach. Dochód z działalności gospodarczej stowarzyszenia służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.

Art. 35.

Stowarzyszenie może otrzymywać dotację według zasad określonych w odrębnych przepisach.

14

stowarzyszenie zwykłe

- Uproszczoną formą stowarzyszenia jest stowarzyszenie zwykłe, nie posiadające osobowości prawnej.
- Osoby w liczbie co najmniej trzech, pragnące założyć stowarzyszenie zwykłe, uchwalają regulamin działalności, określając w szczególności jego nazwę, cel, teren i środki działania, siedzibę oraz przedstawiciela reprezentującego stowarzyszenie.

15

FUNDACJE

16

podstawa prawna

- **USTAWA z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach.**

fundacja

- **Osoba prawna stanowiąca zespół środków majątkowych ustanowiona dla celów społecznie użytecznych.**

art. 1

- **Fundacja może być ustanowiona dla realizacji zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, w szczególności takich, jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami.**

19

art. 2

- 1. Fundacje mogą ustanawiać osoby fizyczne niezależnie od ich obywatelstwa i miejsca zamieszkania bądź osoby prawne mające siedziby w Polsce lub za granicą.**
- 2. Siedziba fundacji powinna znajdować się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.**

20

art. 3

- 1. Oświadczenie woli o ustanowieniu fundacji powinno być złożone w formie aktu notarialnego. Zachowania tej formy nie wymaga się, jeżeli ustanowienie fundacji następuje w testamencie.**
- 2. W oświadczeniu woli o ustanowieniu fundacji fundator powinien wskazać cel fundacji oraz składniki majątkowe przeznaczone na jego realizację.**
- 3. Składnikami majątkowymi, o których mowa w ust. 2, mogą być pieniądze, papiery wartościowe, a także oddane fundacji na własność rzeczy ruchome i nieruchomości.**

21

obowiązki fundatora

- Fundator ustala statut fundacji, określający jej nazwę, siedzibę i majątek, cele, zasady, formy i zakres działalności fundacji, skład i organizację zarządu, sposób powoływania oraz obowiązki i uprawnienia tego organu i jego członków.**
- Statut może zawierać również inne postanowienia, w szczególności dotyczące prowadzenia przez fundację działalności gospodarczej, dopuszczalności i warunków jej połączenia z inną fundacją, zmiany celu lub statutu, a także przewidywać tworzenie obok zarządu innych organów fundacji.**

22

działalność gospodarcza

- **Fundacja może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji jej celów.**
- **Jeżeli fundacja ma prowadzić działalność gospodarczą, wartość środków majątkowych fundacji przeznaczonych na działalność gospodarczą nie może być mniejsza niż 1000 złotych.**

23

art. 7

- **1. Fundacja podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.**
- **2. Fundacja uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.**

24

art. 8

- **1. Nie pobiera się opłat notarialnych za sporządzenie aktu, którego przedmiotem jest wyłącznie oświadczenie woli o ustanowieniu fundacji.**
- **2. Postępowanie w sprawach o wpis fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego jest wolne od opłat sądowych.**

25

art. 10

- **Zarząd fundacji kieruje jej działalnością oraz reprezentuje fundację na zewnątrz.**

26

art. 15

1. W razie osiągnięcia celu, dla którego fundacja była ustanowiona, lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji, fundacja podlega likwidacji w sposób wskazany w statucie.
2. Jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, w wypadkach wymienionych w ust. 1 organ, o którym mowa w art. 13, zwraca się do sądu o likwidację fundacji.
3. W wypadkach innych niż przewidziane w ust. 1 likwidacja fundacji może nastąpić tylko na mocy przepisu ustawy.
4. Jeżeli statut fundacji nie określa przeznaczenia środków majątkowych pozostających po jej likwidacji, sąd orzeka o przeznaczeniu tych środków z uwzględnieniem celów, którym fundacja służyła.

27

spadki/darowizny

- Nabycie przez fundację w drodze spadku, zapisu lub darowizny pieniędzy lub innych rzeczy ruchomych albo praw majątkowych jest wolne od podatku od spadków i darowizn.

28

DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO

29

działalność pożytku publicznego

- **działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**

30

ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO

- organizacja pozarządowa prowadząca działalność pożytku publicznego, która uzyskała status organizacji pożytku publicznego
- status ten może uzyskać, jeżeli prowadzi przez co najmniej dwa lata działalność w obszarach tzw. pożytku publicznego, a ponadto spełnia dodatkowe kryteria, dotyczące m.in. jawności działania, kontroli w organizacji

31

przywileje OPP

- możliwość otrzymywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, które wybierają organizację, której chcą przekazać te środki za pomocą odpowiedniego wpisu w deklaracji PIT
- zwolnienie od podatków: dochodowego od osób prawnych, od nieruchomości, od czynności cywilnoprawnych; oraz zwolnienie od opłat skarbowych i sądowych
- prawo do nieodpłatnego informowania o ich działalności przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji

32